РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

20 октомври 2011 година *

По дело C-140/10

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Hof van Cassatie (Белгия) с акт от 25 февруари 2010 г., постъпил в Съда на 17 март 2010 г., в рамките на производство по дело

Greenstar-Kanzi Europe NV

срещу

Jean Hustin,

Jo Goossens,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н A. Tizzano, председател на състав, г-н M. Safjan, г-н M. Ilešič, г-н E. Levits и г-н J.-J. Kasel (докладчик), съдии,

генерален адвокат: г-н N. Jääskinen,
секретар: г-н A. Calot Escobar,

* Език на производството: нидерландски.

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за Greenstar-Kanzi Europe NV, от адв. N. Segers и адв. K. Tielens, advocaten,

— за г-н Hustin и г-н Goossens, от адв. H. Van Gompel и адв. J. Hensen, advocaten,

— за испанското правителство, от г-н F. Díez Moreno, в качеството на представител,

— за Европейската комисия, от г-н F. Wilman и г-н T. van Rijn, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 7 юли 2011 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 11, параграф 1, член 13, параграфи 1—3, членове 16, 27, 94 и 104 от Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета от 27 юли 1994 година относно правната закрила на Общността на

сортовете растения (ОВ L 227, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 15, стр. 197), изменен с Регламент (ЕО) № 873/2004 на Съвета от 29 април 2004 година (ОВ L 162, стр. 38; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 58, стр. 165, наричан по-нататък „Регламент № 2100/94“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Greenstar Kanzi Europe NV (наричано по-нататък „GKE“), от една страна, и г-н Hustin и г-н Goossens, от друга, по повод на твърдение за нарушение от последните на марката „Kanzi“ и на сорта ябълкови дървета „Nicoter“, както и на свързаните с тях права на марка и правна закрила на Общността на сортовете растения, поради това че г-н Hustin и г-н Goossens са продавали ябълки под марката „Kanzi“.

Правна уредба

Право на Съюза

3 Съображение 14 от Регламент № 2100/94 гласи:

„като има предвид, че тъй като правната закрила на Общността на сортовете растения трябва да има единен резултат в цялата Общност, търговските операции, предмет на съгласието на титуляря, трябва да бъдат ясно дефинирани; като има предвид, че обхватът на защитата следва да бъде разширен, в сравнение с повечето национални системи, и да обхване някои растителни материали, за да вземе предвид търговията със страни извън Общността, в които не съществува защита; като има предвид обаче, че въвеждането на принципа на изчерпване на правата трябва, от друга страна, да гарантира, че защитата не е прекомерна“

4 Член 11, параграф 1 от този регламент предвижда:

„Лицето, което е създало или което е открило и развило сорта, или неговият правоприемник, наричани по-нататък „създател“, имат правото на закрила на Общността на сортовете растения.“

5 Член 13 от посочения регламент има следното съдържание:

„1. Закрилата на Общността на сортовете растения предоставя на титуляря или титулярите на закрила на Общността на сортовете растения, наричани по-нататък „титуляр“, правото да извършва действията, посочени в параграф 2.

2. Без да се засягат разпоредбите на членове 15 и 16, разрешение от титуляря се изисква за следните действия, свързани със сортовите компоненти или посевния материал на защитения сорт, наричани по-долу „материал“:

а) производство или възпроизводство (размножаване);

б) подготовка за целите на размножаването;

в) предлагане за продажба;

г) продажба или друг вид търговия;

д) износ от Общността;

е) внос в Общността;

ж) съхраняване за целите, посочени в точки а) до е).

Титулярят може да постави условия и ограничения за издаването на разрешение.

3. Параграф 2 се прилага за посевния материал само ако последният е получен чрез неразрешеното използване на сортови компоненти от защитения сорт, освен ако титулярят разумно е могъл да упражни правото си, свързано със споменатите сортови компоненти.

[…]“

6 Съгласно член 16 от Регламент № 2100/94:

„Правната закрила на Общността на сортовете растения не се разпростира върху действията, свързани с материала от защитения сорт или от сорт, обхванат от разпоредбите на член 13, параграф 5, който е предоставен на други лица от титуляря или с негово съгласие на територията на Общността, или с материала, който е производен на посочения материал, освен ако тези действия:

а) включват по-нататъшното размножаване на въпросния сорт, освен когато това размножаване е предвидено при предоставянето на материала;

или

б) включват износ на сортови компоненти към трета страна, която не защитава сортовете от растителния род или от растителния вид, към който принадлежи сортът, освен ако крайното предназначение на изнасяния материал е консумация."

7 Член 27 от този регламент предвижда:

„1. Правната закрила на Общността на сортовете растения, в своята цялост или частично, може да бъде предмет на договорни лицензии. Тези лицензии могат да бъдат изключителни или неизключителни.

2. Титулярят може да се позове на предоставената му правна закрила на Общността на сортовете растения срещу лице, имащо право на ползване, което нарушава едно от условията или ограниченията, свързани с неговата лицензия съгласно параграф 1."

8 Член 94 от посочения регламент гласи:

„1. Всяко лице, което:

а) извърши, без да има право на това, едно от действията, предвидени в член 13, параграф 2, по отношение на сорт, който е предмет на правната закрила на Общността на сортовете растения; или

[…]

може да бъде предмет на съдебен иск от страна на титуляря за прекратяване на това нарушение или за заплащане на справедливо възнаграждение или и за двете.

2. Всяко лице, което действа умишлено или поради небрежност, е длъжно да обезщети титуляря за произтеклата вследствие на това вреда. В случай на лека небрежност, размерът на иска за обезщетение на титуляря може да бъде намален според степента на тази небрежност, без обаче да бъде по-нисък от ползата, извлечена от извършителя на нарушението."

9 Член 104 от същия регламент гласи следното:

„1. Искът за нарушение може да бъде предявен от титуляря. Лице, което има лицензия, може да предявява такива искове, освен ако тази възможност изрично е изключена в споразумението с титуляря в случай на изключителна лицензия или от Службата съгласно член 29 или член 100, параграф 2.

2. Всяко лице, което има лицензия, има право да встъпи в производството, започнато от титуляря, за да получи обезщетение за нанесената му вреда."

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

10 Nicolaï NV (наричано по-нататък „Nicolaï") е „създател", по смисъла на член 11, параграф 1 от Регламент № 2100/94, на нов сорт ябълкови дървета, тоест сорта „Nicoter". Този сорт е единственият сорт за производство на ябълките, продавани на пазара с марката „Kanzi", при условие че отговарят на определени изисквания за качество. С цел да не се стигне до накърняване на качеството на посочения сорт и марка е въведена система, равностойна на мрежа за селективна дистрибуция, която обхваща спецификация, налагаща ограничения във връзка с производството на ябълковите дървета, както и относно производството, съхранението, сортирането и продажбата на плодовете.

11 Подадената на 27 април 2001 г. от Nicolaï заявка за сорта ябълкови дървета „Nicoter" е публикувана на 15 юни 2001 г. в *Официален бюлетин на Службата на Общността за сортовете растения*.

12 Свързаната с тази заявка закрила на сортовете растения е внесена от Nicolaï в Better3fruit NV (наричано по-нататък „Better3fruit") на 3 септември 2002 г. При това положение Better3fruit става титуляр на правната закрила на Общността на сортовете растения, предоставена за дърветата от сорта „Nicoter".

13 Better3fruit също е притежател на марката ябълки „Kanzi".

14 През 2003 г. Better3fruit и Nicolaï сключват лицензионен договор, по силата на който Nicolaï придобива изключително право за отглеждане и търговия с ябълковите дървета от сорта „Nicoter“. Посоченият договор предвижда, че Nicolaï „няма да прехвърля, нито да продава продукт, който е предмет на лицензията, ако съответният съдоговорител не е сключил предварително в писмена форма лицензионния договор за отглеждане, посочен в приложение 6 (за съдоговорителите култиватори), или лицензионния договор за търговия, посочен в приложение 7 (за съдоговорителите търговци)“.

15 На 24 декември 2004 г. Nicolaï продава 7 000 ябълкови дървета от сорта „Nicoter“ на г-н Hustin. В рамките на тази сделка г-н Hustin не се задължава да спазва никакви особени предписания, свързани с отглеждането на ябълките и с продажбата на реколтата.

16 Лицензионният договор, сключен през 2003 г. между Better3fruit и Nicolaï, е развален на 20 януари 2005 г. На дата, за която страните по главното производство имат разногласия, GKE получава за ябълковите дървета от сорта „Nicoter“ изключителните права за използване, предвидени от правната закрила на Общността на сортовете растения. Така GKE става лицензополучател на мястото на Nicolaï.

17 На 4 декември 2007 г. е установено, че г-н Goossens продава ябълки с марката „Kanzi“. Оказва се, че тези ябълки са му били доставени от г-н Hustin.

18 След като констатира това, GKE подава срещу г-н Hustin и г-н Goossens иск за преустановяване на нарушение на правната закрила на Общността на сортовете растения. На 29 януари 2008 г. в рамките на обезпечително производство председателят на Rechtbank van koophandel te Antwerpen решава, че както г-н Hustin, така и г-н Goossens са нарушили закрилата на Общността на сортовете растения на GKE.

19 Hof van beroep te Antwerpen изменя това решение с решение от 24 април 2008 г. Като приема, че Nicolaï действително не е изпълнило задълженията си по лицензионния договор, посочената юрисдикция решава, че г-н Hustin и г-н Goossens не са извършили нарушение на правната закрила на Общността на сортовете

растения на GKE, тъй като ограниченията, посочени в лицензионния договор, сключен между Better3fruit и Nicolaï, не можели да се противопоставят на г-н Hustin и г-н Goossens.

20 GKE подава касационна жалба срещу това решение на Hof van beroep te Antwerpen. Съмнявайки се относно това какъв е обхватът на правилото за изчерпване, така както то е закрепено в член 16 от Регламент № 2100/94, Hof van Cassatie решава да спре производството и да постави на Съда следните два преюдициални въпроса:

„1) Трябва ли член 94 от Регламент № 2100/94 […] във връзка с член 11, параграф 1, член 13, параграфи 1—3 и членове 16, 27 и 104 от [този] регламент […] да се тълкува в смисъл, че титулярят или лицензополучателят има право на иск за преустановяване на нарушение срещу всяко лице, което извършва действия по отношение на материал, който лицензополучателят му е продал или прехвърлил, когато не са спазени ограниченията относно продажбата на този материал, предвидени в лицензионния договор между лицензополучателя и титуляря на закрила на Общността на сортовете растения?

2) При утвърдителен отговор, има ли значение за преценката на нарушението дали лицето, което извършва посочените действия, е знаело или е трябвало да знае за съдържащите се в лицензионния договор ограничения?“

По преюдициалните въпроси

21 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали титулярят на закрила на Общността на сортовете растения или неговия лицензополучател има право на иск за преустановяване на нарушение срещу трето лице, което е придобило материал от друг лицензополучател,

който при продажбата на материала не е спазил условията или ограниченията, посочени в лицензионния договор, сключен между титуляря и този последен лицензополучател.

22 В самото начало следва да се отбележи, че делото по главното производство се отнася единствено до това дали новият лицензополучател, тоест GKE, може да предяви иск за преустановяване на нарушение срещу трети лица, в конкретния случай г-н Hustin и г-н Goossens, които са придобили материала от предишния лицензополучател, в конкретния случай Nicolaï, който при продажбата на този материал е нарушил условията или ограниченията на лицензионния договор, сключен от него на времето с титуляря на закрила на Общността на сортовете растения, тоест Better3fruit.

23 Макар и първата, посочена от запитващата юрисдикция хипотеза, тоест възможността самият титуляр да предяви иск за преустановяване на нарушение срещу това трето лице, да изглежда неотносима с оглед на особеностите на спора по главното производство, все пак се налага констатацията, че член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94 запазва за титуляря на закрила на Общността на сортовете растения правото да подаде иск за преустановяване на нарушение.

24 С оглед на това, че правото на лицензополучателя да предяви подобен иск зависи от правото на титуляря, на първо време е важно да се определи какви са конкретните условия, на които Регламент № 2100/94 подчинява упражняването на това право от титуляря.

25 Що се отнася до закрепената с Регламент № 2100/94 закрила на сортовете растения, следва да се отбележи, че той предвижда различни равнища и способи за защита.

26 На първо място, съществува „първична“ закрила, която обхваща сортовите компоненти в съответствие с член 13, параграф 2 от Регламент № 2100/94. От своя страна, посевният материал е предмет на „вторична закрила“, също посочена

в член 13, параграф 2 от този регламент, но силно ограничена в параграф 3 от същия член. По този начин, въпреки че сортовите компоненти и посевният материал спадат към понятието „материал“ по смисъла на член 13, параграф 2 от посочения регламент, закрилата, предвидена за тези две категории, е различна.

27 На второ място, Регламент № 2100/94 предвижда няколко възможности за предявяване на иск. В съответствие с член 94, параграф 1 от него всяко лице, което извърши, без да има право на това, едно от предвидените в член 13, параграф 2 действия по отношение на сорт, който е предмет на правна закрила на Общността на сортовете растения, може да бъде предмет на иск за преустановяване на нарушение.

28 Що се отнася по-специално до лицензионните договори, член 27, параграф 2 от Регламент № 2100/94 предвижда, че титулярят може да се позове на предоставената му правна закрила на Общността на сортовете растения срещу лице, имащо право на ползване, което нарушава едно от условията или ограниченията, свързани с неговата лицензия съгласно параграф 1 от същия този член.

29 Следователно трябва да се направи разграничение между, от една страна, исковете, предявени от титуляря срещу лицензополучателя, и от друга страна, тези, предявени срещу трето лице, което извършва действия относно защитения материал, без да има право на това.

30 Що се отнася до последната от тези две хипотези, която е предмет на спора по главното производство, следва да се добави, че член 104, параграф 1 от Регламент № 2100/94 предвижда възможността за лицензополучателя да предяви иск за преустановяване на нарушение вместо титуляря. Следователно GKE в качеството на лицензополучател има правото да предяви срещу г-н Hustin и г-н Goossens иск за преустановяване на нарушение.

31 При все това следва да се отбележи, че в съответствие с посоченото в член 16 от Регламент № 2100/94 правило, известно като правило „на изчерпване“, правната закрила на Общността на сортовете растения не се разпростира върху действията, свързани с материала от защитения сорт, който е предоставен на трети лица от титуляря или с негово съгласие на територията на Европейския съюз, освен ако тези действия включват по-нататъшно размножаване на въпросния сорт, с изключение на случаите, когато това размножаване е предвидено при предоставянето на материала, или износ на сортови компоненти към трета страна, която не защитава сортовете от растителния род или от растителния вид, към който принадлежи сортът, с изключение на случаите, когато крайното предназначение на изнасяния материал е консумация.

32 От този член 16 от Регламент № 2100/94, както и от прогласеното в него правило следва, че в рамките на дело като разглежданото по главното производство GKE може да предяви иск за преустановяване на нарушение в качеството си на нов лицензополучател, действащ вместо титуляря, тоест Better3fruit, срещу г-н Hustin и г-н Goossens само доколкото правото на титуляря не е изчерпано.

33 В това отношение от преписката по делото следва, че Better3fruit и Nicolaï са сключили лицензионен договор, по силата който Better3fruit предоставило на Nicolaï изключителното право да отглежда и да продава ябълковите дървета от сорта „Nicoter“, както и ползването от свързаните с това права.

34 Този лицензионен договор съдържал условия или ограничения, според които Nicolaï нямало правото да прехвърля нито един продукт, предмет на лицензията, ако третото засегнато лице не се задължи да спазва посочените условия или ограничения.

35 Следователно трябва да се провери дали с оглед на изложеното в двете предходни точки правото на титуляря на правна закрила на Общността на сортовете растения е изчерпано.

36 Съдът все още не е дал тълкуване на обхвата на принципа на изчерпване на правата, както той е закрепен в член 16 от Регламент № 2100/94.

37 Пред запитващата юрисдикция се поставя въпросът дали въпреки това практиката на Съда относно обхвата на този принцип на изчерпване на правата в областта на правото на марките е приложима по аналогия.

38 От тази съдебна практика, отнасяща се до отношенията между притежателя на марка и неговия лицензополучател, следва, че пускането на пазара от лицензополучателя на стоки, носещи марката, трябва да се счита по принцип за извършено със съгласието на притежателя на марката (вж. Решение от 23 април 2009 г. по дело Copad, C-59/08, Сборник, стр. I-3421, точка 46).

39 При все това съгласно същата тази съдебна практика лицензионният договор не е равнозначен на абсолютно и безусловно съгласие на притежателя стоките, носещи тази марка, да бъдат пуснати на пазара от лицензополучателя (вж. Решение по дело Copad, посочено по-горе, точка 47).

40 Що се отнася по-специално до закрилата на сортовете растения, член 27, параграф 2 от Регламент № 2100/94 предвижда изрично възможността, която тази закрила му предоставя, за титуляра да се позове на правата срещу лицензополучател, когато последният наруши една от клаузите на лицензионния договор.

41 За сметка на това, що се отнася до иска за преустановяване на нарушение срещу трети лица, посочен в член 94 от Регламент № 2100/94, следва да се има предвид съображение 14 от същия регламент, според което закрилата, от която се ползва титулярят, не е прекомерна. При това положение се налага констатацията, че нарушението на коя да е клауза на лицензионния договор невинаги има за последица липсата на съгласие на притежателя. По-специално не може да

се счита, че това съгласие липсва в хипотезата на нарушение от лицензополучателя на разпоредба на лицензионния договор, която не засяга съгласието за пускане на пазара и следователно също не засяга изчерпването на правото на титуляря.

42 Тъй като в преданата на Съда преписка не са приложени копията на приложения 6 и 7 от лицензионния договор, на които е направено позоваване във въпросната клауза от посочения договор, Съдът не разполага с достатъчно данни, за да определи вида на разпоредбата, за която става въпрос в делото по главното производство. При това положение запитващата юрисдикция е длъжна да квалифицира разпоредбите на разглеждания лицензионен договор въз основа на фактите и обстоятелствата по делото, с което е сезирана.

43 Ако запитващата юрисдикция констатира, че защитеният материал е прехвърлен от лицензополучателя в нарушение на съдържащо се в лицензионния договор условие или ограничение, което се отнася пряко до основните елементи на закрилата на Общността на сортовете растения, би следвало да се направи изводът, че това прехвърляне на материала от лицензополучателя на трето лице е извършено без съгласието на титуляря, поради което правото на последния не е изчерпано. За сметка на това нарушението на договорните разпоредби от всяко друго естество в лицензионния договор не поставя пречки за изчерпването на правото на титуляря.

44 С оглед на гореизложените съображения, на първия въпрос следва да се отговори, че член 94 от Регламент № 2100/94 във връзка с член 11, параграф 1, член 13, параграфи 1—3, членове 16, 27, и 104 от посочения регламент при условия като тези по главното производство трябва да се тълкува в смисъл, че титулярят или лицензополучателят може да предяви иск за преустановяване на нарушение срещу трето лице, което е придобило материал посредством друг лицензополучател, нарушил условията или ограниченията, посочени в лицензионния договор, който последният е сключил с титуляря, стига въпросните условия или

ограничения да се отнасят пряко до основните елементи на съответната закрила на Общността на сортовете растения, което запитващата юрисдикция трябва да прецени.

45 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали за преценката на нарушението е от значение да се определи дали третото лице, което извършва действия с продадения или прехвърлен материал, е знаело или е трябвало да знае за съдържащите се в лицензионния договор условия или ограничения.

46 В това отношение следва да се отбележи, че член 94, параграф 1 от Регламент № 2100/94 уточнява условията, при които титулярят на закрила на Общността на сортовете растения може да предяви иск за преустановяване на нарушение срещу неговия извършител, за да бъде прекратено нарушението или да му бъде изплатено справедливо възнаграждение, или комбинация от тези две форми на поправяне на вредите.

47 В параграф 2 на същия този член се изброяват случаите, при които титулярят може в допълнение към това да предяви иск срещу извършителя на нарушение, за да получи поправяне на причинената вреда. За да може титулярят да поиска подобно поправяне на претърпяната вреда, трябва в съответствие с посочения параграф 2 извършителят на нарушението да е действал умишлено или поради небрежност. В случай на лека небрежност, размерът на иска за обезщетение на титуляря може да бъде намален според степента на тази небрежност.

48 При сравняване на текста на тези два параграфа става ясно, че в параграф 1 напълно липсва субективен елемент. Следователно трябва да се констатира, че по принцип субективни елементи, като познаването на съдържащите се в лицензионния договор условия или ограничения, нямат никакво значение за преценката на нарушение и на правото на иск срещу извършителя на подобно нарушение.

49 С оглед на гореизложеното на втория поставен въпрос следва да се отговори, че за преценката на нарушението е без значение дали третото лице, което е извършило действия с продадения или прехвърлен материал, е знаело или е трябвало да знае за съдържащите се в лицензионния договор условия или ограничения.

По съдебните разноски

50 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) Член 94 от Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета от 27 юли 1994 година относно правната закрила на Общността на сортовете растения, изменен с Регламент (ЕО) № 873/2004 на Съвета от 29 април 2004 година, във връзка с член 11, параграф 1, член 13, параграфи 1—3, членове 16, 27, и 104 от посочения регламент при условия като тези по главното производство трябва да се тълкува в смисъл, че титулярят или лицензополучателят може да предяви иск за преустановяване на нарушение срещу трето лице, което е придобило материал посредством друг лицензополучател, нарушил условията или ограниченията, посочени в лицензионния договор, който последният е сключил с титуляря, стига въпросните условия или ограничения да се отнасят пряко до основните елементи на

съответната закрила на Общността на сортовете растения, което запитващата юрисдикция трябва да прецени.

2) За преценката на нарушението е без значение дали третото лице, което е извършило действия с продадения или прехвърлен материал, е знаело или е трябвало да знае за съдържащите се в лицензионния договор условия или ограничения.

Подписи